

Fakultet for helse- og sosialfag

Bydel
Vestre Aker

Morgendagens aktivitetssentre – noe helt nytt

Erfaringsrapport

Tone Bye
Prosjektleder
Pensjonistforbundet

Gro Renstrøm Moen
Medlem av prosjektgruppen
Pensjonistforbundet Buskerud

Desember 2015

INNHALDSFORTEGNELSE

1. Innledning
 - 1.1 Bakgrunn for prosjektet
 - 1.2 Pensjonistforbundets mål med prosjektet
 - 1.3 Hvorfor en erfaringsrapport?
- 2 Dialogkonferanser, inspirasjonsmøter og foredrag
 - 2.1 Mål
 - 2.2 Organisering og gjennomføring
 - 2.3 Oversikt over steder vi har besøkt
- 3 Behovet for å utvikle dagens eldresentre til Morgendagens Aktivitetssenter
- 4 Hva kan de eldre selv gjøre?
- 5 Hvordan lykkes i prosessen
- 6 Viktige erfaringer
- 7 Konklusjon og videre planer

1 – INNLEDNING

1.1 Bakgrunn for prosjektet

Mange eldre bor alene, og noen av dem opplever ensomhet og isolasjon. Undersøkelser har vist at én av ti over 67 år ikke har en eneste fortrolig venn, og at enda flere har lite kontakt med venner. Opplevelse av ensomhet er en kjent risikofaktor for å utvikle depresjon og angst, som er de vanligste psykiske lidelsene blant eldre. Tiltak som innbyr til sosialt fellesskap og trivsel har derfor en viktig forebyggende funksjon. Alle eldre skal ha mulighet til å ta i bruk et aktivitetssenter hvor de kan møte andre, aktivisere seg og bruke egne ressurser på en meningsfull måte.

Pensjonistforbundet mener at for å møte de fremtidige utfordringene med flere eldre i samfunnet bør vi ha en godt oppbygd kommunal folkehelsestrategi og forebyggende satsing overfor eldre. Et av grunnelementene i den kommunale folkehelsestrategien bør være å engasjere de eldre i lokalsamfunnet, også etter pensjonering. En god måte å gjøre dette på er å utvikle dagens eldresenter til å bli den bærende plattformen i det lokale forebyggende strategien rettet mot eldre. Eldresentrene bør moderniseres og utvikles til å bli Morgendagens aktivitetssenter.

I et forprosjekt foretatt for Pensjonistforbundet av TNS samfunn og politikk kom det fram at 80 av de kommunale respondentene mente at et eldre/seniorsenter er et riktig forebyggende virkemiddel for eldre i egen kommune. Imidlertid er det kun 40 % som oppgir at de har et eldresenter i sin kommune. Et annet tankekors er at de fleste kommunene oppgir en gjennomsnittsalder for brukerne av senior senterne på 80 år.

Unge eldre deltar, i mindre grad, i frivillig arbeid og deres deltakelse i organisasjonslivet er langt lavere enn hos generasjonen over dem. Samtidig er det en gruppe der aktivitet er avgjørende for å bevare psykisk og fysisk helse og sosial inkludering. Vi trenger kunnskap om hvordan denne gruppen tenker og at feltet skal og bør utvikle seg for at de skal ønske å delta med sine ressurser. Vi vet for lite om hva et aktivitetssenter skal være for at også de unge eldre skal ønske å ta det i bruk. Vi trenger derfor mer og tydeligere kunnskap om hvem de unge eldre er, hva de er opptatt av og hvordan de ønsker å leve som pensjonister. Prosjektets mål er å få kunnskap om hvordan vi bør utvikle dagens eldresenter til Morgendagens aktivitetssenter.

1.2 Pensjonistforbundets mål med prosjektet

Mange eldre trenger sterkere sosiale nettverk. Derfor er det viktig at vi skaper gode, lokale samlingspunkter som kan tilby et fellesskap til dem som ikke har det. Eldresentre for hjemmeboende eldre fungerer for dårlig i mange kommuner. Pensjonistforbundet arbeider for å styrke tilbudet til eldre gjennom å gjøre eldresentre om til aktivitetssentre.

Dagens eldresenter og Morgendagens Aktivitetssenter har en ting til felles. De er begge det laveste trinn i den kommunale omsorgstrappen. Det kreves ikke vedtak for å benytte senterne og delta i de aktiviteter og tjenester som finnes der.

Samfunnsøkonomisk er sentrene viktige, både fordi mye av aktivitetene drives av frivillige og fordi helsefremmende og forbyggende tiltak på dette nivået vil utsette og redusere presset på tjenestene høyre oppe i tiltakskjeden.

Pensjonistforbundet mener at det bør være et aktivitetssenter i alle landets kommuner, der de som er gått ut av arbeidslivet kan møte andre, aktivisere seg og bruke egne ressurser på en meningsfylt måte.

1.3 Hvorfor en erfaringsrapport?

Den store interessen for "Morgendagens aktivitetssenter" førte til at Pensjonistforbundet besluttet å informere om prosjektet parallelt med innsamling av data fra Høgskolen i Telemark. Dialogmøter/inspirasjonssamlinger og foredragsvirksomhet ble et viktig supplement til forskningsrapportene. Dialogene førte til at vi som debattledere og foredragsholdere innhentet mye kunnskap fra kommunalt ansatte, eldrerådene, organisasjonene, politikere samt de eldre selv. De eldre selv synliggjorde et stort engasjement og var klar på behovene og utfordringene i egne lokalsamfunn med hensyn til folkehelse, forebygging og utvikling av Morgendagens Aktivitetssenter. Disse kunnskapene vil vi prøve å sammenfatte og formidle i denne rapporten. Målet med rapporten er som følger:

1. En sammenfatning og synliggjøring av den gjensidige erfaringen Pensjonistforbundet har fått i dialogen med politikere, ansatte og eldre i lokalsamfunnet.
2. Rapporten skal komplimentere forskningsresultatene.
3. Rapporten skal synliggjøre nytteverdien av dialogmøtene/inspirasjonssamlingene og foredragene vi har holdt i løpet av 2014 og 2015.

2 – DIALOGKONFERANSER, INSPIRASJONSMØTER OG FOREDAG

2.1 Mål

Prosjektet har i 2014 og våren 2015 gjennomført mellom 170-180 inspirasjonssamlinger og dialogkonferanser og foredrag i hele Norge og i nesten alle landets fylker. Vi har nådd over 4000 deltagere. Vi har møtt ansatte i eldresentra og kommunene, politikere, medlemmer av eldreråd, frivillige, organisasjoner og pensjonistforeninger. Disse møtene har blitt holdt som følge av veldig mange direkte henvendelser til Pensjonistforbundet etter ønske fra eldre selv. Ofte har det vært eldre, i sin kraft av å tilhøre en organisasjon eller et råd, som har initiert, dradd i gang og arrangert inspirasjonssamlingene, dialogmøtene og foredragene. Vi har besøkt mellom 70 – 80 kommuner og det er satt i gang konkrete tiltak i over 50 % av disse kommunene. Det er satt i gang utviklingsplaner i 20 % av kommunene og på 70 % av de 150 plassene er eldrerådene engasjert i prosjektet. Deltagerne på samlingene har vært veldig fornøyd og på veldig mange steder har vi blitt bedt om å komme igjen.

Vi opplevde størst engasjement hos de ansatte i kommunene og i eldrerådene. Eldrerådene var særdeles opptatt av hvordan de kan rekruttere unge eldre til aktivitetssenter, frivillig arbeid, organisasjonsarbeid og til eldrerådene lokalt. Budskapet i møtene går inn og er gjenkjennelig for deltagerne.

2.2 Organisering og gjennomføring

Målgruppe for dialogkonferansene; eldrerådene, pensjonistforeningene, ansatte (aktivitetssenter og folkehelsekoordinatorer, frivillighetskoordinatorer, og ansatte i forebyggende tiltak i kommunene) og brukere ved eldresentrene/aktivitetssentrene, politikere og ansatte i administrasjonen i kommunene.

Dialogkonferansene/inspirasjonsmøtene har hatt som hensikt å fungere som et redskap for å skape morgendagens aktivitetssenter. Målet med møtene har vært og innhentet kunnskap samt gjensidig informasjon, - og kunnskapssutveksling med aktører på feltet. Og skape ringer i vannet og samarbeid mellom eldre i lokalsamfunnet, alle organisasjoner som retter seg mot eldre og politikere og ansatte i kommunen som jobber med eldre og forebygging.

Budskap under inspirasjonsmøtene har vært: Fra eldresenter til aktivitetssenter, forebygging og folkehelse, betydningen av frivillig deltagelse, unge eldres rolleforståelse og bærekraftige lokalsamfunn. Vi har hatt et ressursperspektiv på eldre.

Vi har lyktes best i å sette i gang utvikling/engasjement og der eldrerådene og ansatte på aktivitetssenter har vært engasjert i arbeidet.

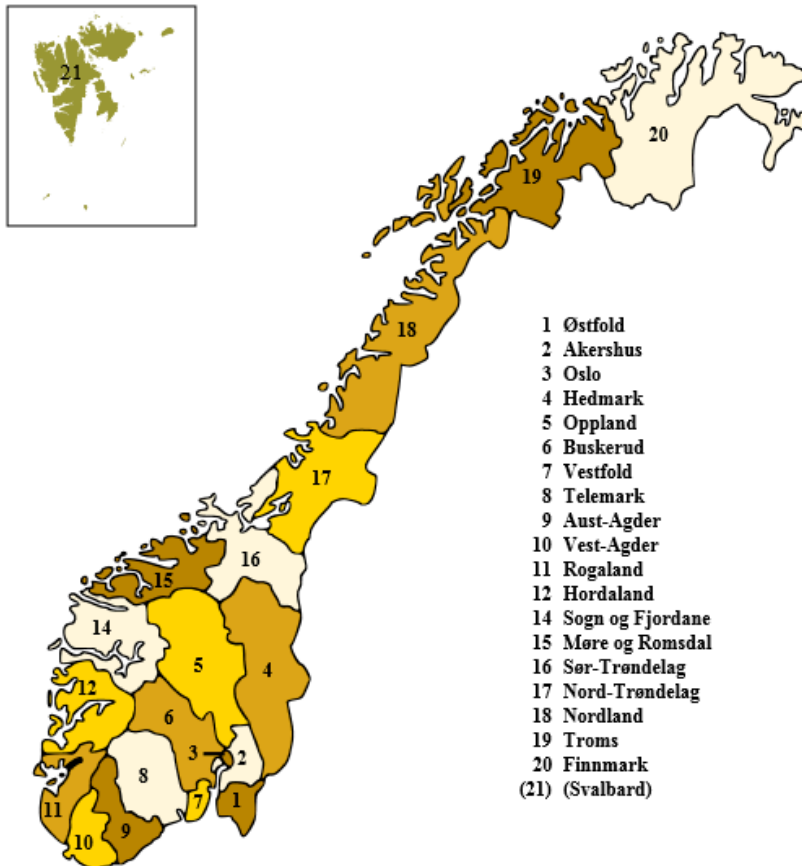
Møtene ute i lokalsamfunnet tok tre former:

1. Inspirasjonsmøter med gjensidig dialog underveis. Her er det foredragsholderen som holder tråden og er ansvarlig for å skape engasjement, interesse og dialog. Disse møtene fungerte godt der hvor tilhørerne hadde blandet bakgrunn. Det vil si engasjerte eldre/eldrerådene, Pfs medlemmer, politikere, ansatte og aktører(organisasjoner), e på eldre feltet.
2. Dialogkonferanser hvor alle partene var likeverdige aktører og deltok med sin kunnskap. Disse møtene var det litt færre deltagere enn i inspirasjonsmøtene og på foredragene. Hensikten med møtene var ofte å skape en prosess med et mål om å skape MAS eller utvikle dagens eldresenter. Her var det fagpersoner, brukerråd og eldrerådene som var representert.
3. Foredrag. Pensjonistforbundets medlemmer.
4. Møter med sentrale aktører som Dep, H.dir og KS.

2.3 - Oversikt over steder vi har besøkt

Eksempel på kommuner der prosjektet har vært ekstra vellykket og utviklet seg til egne prosjekt er; Kristiansand, Oslo, Røa, Sunndalsøra, Naustdal, Horten, Søgne og Sokndal, Sande, Holmestrand, Hole, Lørenskog, Odda, Halden, Førde, Oppegård, Spydeberg, Hol, Bodø, Finnsnes, Tromsø, Sortland, Alstahaug, Skitttelv, Bærum og Risør.

Vi har hatt dialogmøte i alle fylkeseldrerådene og møtt ca. 50 kommunale eldreråd rundt omkring i Norge.

- 1 – Østfold – Halden, Spydeberg, Fredrikstad, Eidsberg, Skiptvedt, Askim, Hobøl, Råde
- 2 – Akershus – Lørenskog, Langhus, Oppegård, Eidsvoll, Drøbak, Bjørkelangen, Ullensaker, Nes, Årnes, Bjørkelangen, Aurskog –Høland, Nesodden, Ås, Skotbu, Gardermoen, Vestby, Bærum, Asker, Sørums, Fet
- 3 – Oslo – Røa, Romsås, Majorstua, Haugenstua, Statens seniorråd, Oslo sentrum(eldrerådet), Bjerke, Alna, Grorud, Grünerløkka, Frogner
- 4 – Hedmark – Kongsvinger
- 5 – Oppland - Lillehammer
- 6 – Buskerud – Nedre Eiker, Hole, Hol, Kongsberg, Nittedal, Sundvollen(For Akershus)
- 7 – Vestfold - Sande, Holmestrand, Horten, Re, Hof, Tønsberg, Andebu, Stokke, Larvik, Sandefjord, Åsgårdstrand, Skoppum,
- 8 – Telemark - Skien, Bø, Notodden, Siljan, Ulefoss, Kviteseid, Nissedal, Seljord, Tinn, Åmot, Bamble, Sauherad,
- 9– Aust-Agder – Risør
- 10 – Vest-Agder – Kristiansand, Søgne, Sokndal
- 11 – Rogaland – Haugesund, Stavanger, Sande
- 12 – Hordaland – Bergen, Odda, Eidfjord,Sund, Kvinnherad, Ullensvang
- 14 – Sogn og Fjordane – Naustdal, Førde, Jølster, Eid, Årdal
- 15 – Møre og Romsdal – Sunndalsøra, Midtsund, Eide
- 16 – Sør-Trøndelag
- 17 – Nord-Trøndelag – Stjørdal, Verdal

18 – Nordland – Tusenhjemmet i Bodø, Bodø Kommune, Tverlandet, Sortland, Alstadhaug, Øksnes, Brønnøysund
19 – Troms – Finnsnes, Skittelv, Tromsø, Målselv, Harstad,
20 – Finnmark – Hammerfest, Vadsø

3– BEHOVET FOR Å UTVIKLE DAGENS ELGRESENTRE TIL ”MORGENDAGENS AKTIVITETSSENTER

Eldresentrene er et særdeles viktig forebyggende og helsefremmende tilbud som betyr mye for trivsel, mat- og mosjonsvaner for hjemmeboende eldre (Handlingsplan for bedre kosthold i befolkningen (2007-2019)).

Dagens eldresenter har et klart mandatsom et av samhandlingsreformens mål; det å sikre et godt forebyggende helsearbeid overfor eldre. I flere nyere rapporter og offentlige dokumenter og forskninger blir eldresentrene trukket fram som viktige arenaer for helsefremmende og forebyggende aktiviteter for eldre. Mål for eldresentrene er at eldre skal kunne bo hjemme så lenge som mulig – og klare seg selv uten hjelp så lenge som mulig. Eldresentrene i dag bidrar til at eldre kan ta vare på seg selv, samt forebygge ensomhet og sosial isolasjon. Eldresentrene har aktiviteter knyttet til sosialt fellesskap, mat, fysisk trening og kulturtilbud.

Undersøkelse gjort av Pensjonistforbundet høsten 2014 vedrørende dagens eldresenter viser at disse er utdaterte og at de ikke lenger når intensjonene i målene om at eldre skal klare seg hjemme så lenge som mulig. Sentrene er stivnet på 80-tallet og har ikke hatt den nødvendige utviklingen for å være et funksjonelt og godt forebyggende tiltak for alle generasjoner eldre. Unge eldre bruker ikke sentrene og eldre opp til 80 år anser seg ikke for å være i målgruppen for brukere av eldresentrene. Dette sett i relasjon til erfaringer gjort ute i ca 150 dialogmøter viser at det er nødvendig å handle raskt.

Eldresentrene må vitaliseres til å bli ”Morgendagens Aktivitetssenter”. Senterne bør ha en viktig rolle i forbindelse med samhandlingsreformen og utvikling av folkehelsetiltak og det forebyggende kommunale arbeid rettet mot eldre. Mas er en viktig faktor i den helhetlige kommunale tiltakskjeden i kommunal eldreomsorg og eldrepolitikk. For at ”Morgendagens Aktivitetssenter” skal kunne fylle sin rolle i den kommunale tiltakskjeden rettet mot eldre er lokalt samarbeid ekstra viktig. I dette arbeidet må eldre engasjeres gjennom deres virke i organisasjonene, eldrerådene og politikken. En må også klare å nå de unge eldre og unge generasjoner. Løsningen er lokal bærekraft. Det å engasjere befolkningen og utvikle sentrene som et lokalsamfunnssamarbeid med kommunene som en sentral og ansvarlig aktør vil føre til at potensialet i dagens eldresenter som første trinn i den kommunale tiltakskjeden nås.

4- -”HVA KAN DE ELDRE SELV GJØRE FOR Å STARTE PROSESSEN?

Aktivitetssenter skal være et lavterskeltilbud til eldre. Da må det inneholde flere kvaliteter og egenskaper slik at de eldre kan få en sosial og meningsfylt hverdag. Det er et lavterskeltilbud og i den ånden bør sentrene utvikle seg for at de unge eldre skal ønske å delta med sine

ressurser inn i frivilligheten lokalt og inn i sentrene. De unge eldre vil ha en ungdomsklubb for eldre.

Sentrene skal være brukerstyrte og legge til rette for frivillig deltagelse. Det skal være en instans for å koordinere kultur, helse og servicetjenester, og fungere som en samlende arena for kompetanseutvikling, aktivitet, kurs og rådgiving. I tillegg bør sentrene tilby ulike tjenester og ulike treningsformer for eldre. Et kompetansesenter hvor koordinering av forebyggende virksomhet samles under et tak vil kunne fungere som en mestrings-, lærings-, og sosial arena hvor ensomhet, hjelpeløshet og depresjoner blant eldre elimineres.

- Det må skje lokalt. Et lokalt samarbeid mellom eldrerådet, Pensjonistforbundet, Røde Kors, frivillighetssentralen, Sanitetskvinnene, Nasjonalforeningen, skiforeningen, Rotary, Lions og andre foreninger knyttet opp mot unge og andre engasjerte på eldre feltet vil være dynamitt i påvirkningen lokalt? Presenter arbeidsgruppen og inviter engasjerte borgere inni de ulike arbeidsgruppene
- Muntlige og skriftlige og henvendelser til alle organisasjoner kan legge føringer for fremtidens eldreomsorg i egen kommune. Inviter til møte. Engasjer gode innledere. Påmelding til workshop. Felles planleggingsmøter. En overordnet leder.
- Lage flere arbeidsgrupper; kommunikasjon, presse, påvirkning, planlegging, dialoganavarlig og samarbeidssjef. Lage egne møtearenaer og kontaktpunkt for å drive prosessen videre. Inviter til dialogkafe` hvor lokalsamfunnet kan komme med innspill
- Skaff et egnet lokale
- Kontakt med presse
- Felles henvendelse og møte med politikere og administrasjon i deres kommune
- Ha arbeidet på høring i kommunene

Viktige hensyn å ta; Den demografiske situasjon i kommunen, kommunens situasjon på det forebyggende feltet – og folkehelse, organisasjonenes tiltak lokalt,

Hva bør eldre spørre seg selv om; Hvordan kan eldre være med på å skape bærekraftige og livskraftige lokalsamfunn, hvilke saker er det nødvendig at vi prioriterer her hos oss?

Hvordan er (kan være) organisasjonene våre en ressurs på feltet og Hvordan unge eldre kan være en ressurs i lokal eldreomsorg og lokal eldrepolitikk?

5– HVORDAN LYKKES I PROSSESSEN

Det er omtrent 10 000 frivillige hjelpere som utfører ca. 1 000 årsverk på sentrene. Til sammenligning er det ca. 1 200 ansatte i eldresentrene. Siden frivillighet er sentral for driften av sentrene er de en viktig arena for en verdiskapning - som i dag ikke kommer tydelig frem i økonomiske betraktninger. Sentrene kan derfor gi langt bedre tilbud ved å engasjere de eldre mer i utviklingen. Flertallet av de frivillige i eldresentrene er selv eldre.

- Det bør gjennomføres dialogmøter hvor alle organisasjoner inviteres til å delta
- De unge eldre må med
- Kommunalt engasjement
- Politisk og administrativ forankring
- Noen til å koordinere det hele

- Lokal forankring og eierskap – ulike tilnærminger i ulike lokalsamfunn
- Samarbeid og dialog - nettverksbygging lokalt
- Brukernes aktive deltakelse og eierskap i prosjektet
- Behovsrettede tilbud må med
- Aktivitetssenteret må løses ved hjelp av frivillighet
- Generasjonssamarbeid
- Kunnskap som plattform for utviklingen; Kunnskapsinnhenting og kunnskapsdeling
- Det er prosessen lokalt som avgjør – ikke aktivitetene

Mest av alt trengs:

- *DEG, en initiativtaker – EN NØKKELPERSON*
- *Engasjerte mennesker*
- *Et reelt ønske om å skape noe*
- *Et reelt ønske om å oppnå noe*
- *Et reelt ønske om å få et resultat*
- *Et reelt ønske om en fremtidig møteplass*
- *Et reelt ønske om å samarbeide*
- *Enighet om å være en fremtidig rollemodell for samarbeid offentlig, privat og frivillighet*
- *Tid og vilje*

Utviklere og drivere av aktivitetssenter må spørre seg selv:

- Hvordan vil vi at vårt lokalsamfunn skal se ut om 10 år?
- Morgendagens eldre har andre krav og ønsker for sin pensjonisttilværelse, hvem er de eldre hos oss og hvilke behov har de? Hvordan gripe dette an?
- Hva er hensiktsmessige aktivitetsarenaer for denne gruppen – i vår kommune
- Hvilke aktører bør vi (og hvordan bør vi) samarbeide her hos oss

Felles utfordringer for organisasjonene lokalt:

- Kommunal økonomi
- Organisasjonene har ikke fornyet seg mht organisering og rekruttering,
- Manglende lokalt samarbeid

6– VIKTIGE ERFARINGER

Mas skal være en viktig sosial møteplass lokalt. Her skal det tilbys en rekke aktiviteter, kulturopplevelser, foredrag, kurs m.v. samt tilbud om fysisk aktivitet og hyggelig spisefellesskap, som også bidrar til å forebygge sykdom og unødvendig forfall. De eldre mener at MAS bidrar til å dempe presset på tyngre tjenester som dagsenter, hjemmetjenester og sykehjem. MAS er derfor god samfunnsøkonomi

Erfaringer gjort under møtene rundt omkring i Norge har vært at alle kommuner/lokalsamfunn har en eller annen aktivitet å bygge på – og at både ansatte i forebyggende tjenester og eldre selv mener at et Morgendagens aktivitetssenter kan være et viktig og riktig forebyggende tiltak.

I starten av hvert inspirasjonsmøte har vi kartlagt alderssammensetningen på deltagerne. Gjennomsnittsalderen på eldre (minus ansatte og politikere) i alle møtene er godt over 75 år.

Slik sett når vi ikke målgruppen for forskningen som er unge eldre mellom 64-74 år. Dette er likevel en nyttig erfaring – fordi slik prosessen med prosjektet har utviklet seg er det unge eldres rolleforståelse lave deltagelse i organisasjonsliv, frivillighet og i eldrerådarbeid som er et av de viktigste budskapene på inspirasjonsmøtene. Erfaringer gjort under inspirasjonssamlingene er:

- Brukernes gjennomsnittsalder er ofte godt over 75 år
- Organisasjonene har ikke tilvekst av nye medlemmer
- Unge eldres rolleforståelse
- Mangel på nytenking/utvikling av sentrene
- Tiltakene og tilbudene lokalt er i liten grad fundamentert i utredninger og behovsanalyser lokalt
- Liten dialog med, og informasjon til de eldre selv
- Manglende samarbeid mellom kommunene og organisasjonene lokalt
- Lite koordinerte og fragmenterte tiltak - tiltakene prater ikke med hverandre
- Økonomi – lite forutsigbarhet og langsiktighet i tiltakene
- Bredt samarbeid; offentlig, organisasjoner og enkelt mennesket (privat næringsliv)
- Forebygging, folkehelse, rehabilitering og ressursorientering fremfor behandling. Hva betyr det?
- Ny fokus på organisasjonenes rolle lokalt og frivillighetens betydning
- Færre rettigheter og høyere krav om å dekke alderdomskostnadene selv har betydning for hvordan eldre organiserer seg.
- En eldrepolitikk/omsorg i stadig økonomisk skvis
- Det er prosessen lokalt som avgjør om en lykkes – ikke aktivitetene
- Aktivitetssenteret må løses ved hjelp av frivillighet. Frivillighet deltagelse avgjørende men frivilligheten må revitaliseres. Vi trenger et nytt begrep som beskriver den nytenkende og moderne frivilligheten og dens deltagere.
- Dagens pensjonister bruker ikke eldre/seniorsentre.
- For og lykkes må prosjektene opprettes som et samarbeidsprosjekt lokalt. Unge eldres rolleforståelse gjør at de ikke deltar på samme vilkår som de eldre pensjonistene. Morgendagens eldre har andre krav og ønsker for sin pensjonisttilværelse.
- Eldrerådene er viktige bidragsytere i sentrene men de må fornye seg og rekruttere yngre representanter
- Generasjonssamarbeid er en riktig vei å gå.

7- KONKLUSJON OG VIDERE PLANER

Morgendagens Aktivitetssenter er et viktig og betydningsfullt folkehelseiltak for eldre. Samhandlingsreformen og andre offentlige dokumenter og utredninger pekes det på kommunens ansvar for å fremme helse og forebygge sykdom. Morgendagens aktivitetssenter skal i all hovedsak være et offentlig ansvar – som premissleverandør og økonomisk støtte. Eldre mener at Morgendagens aktivitetssenter er rimelig og funksjonell eldreomsorg. Det virker. Eldre holder seg friskere og klarer seg lengre hjemme uten hjelp fra det offentlige.

Framtidige aktivitetssentra er en hjertesak for Pensjonistforbundet samtidig som vi ønsker mer kunnskap om hvordan senterne kan utvikles og utformes i framtiden for å tilpasse seg

nye generasjoner unge eldre. Frivillighet og folkehelseperspektiv er lagt til grunn for tenkingen om framtidens aktivitetssentre.

Våre erfaringer viser at det er stor entusiasme i lokalsamfunnene og i kommunene for å skape "Morgendagens aktivitetssenter"- en sosial møteplass hvor det er aktiviteter, mulighet for en god sosial møteplass og mulighet for å bruke sine ressurser som frivillig. Prosjektet videreføres ved fortsatt virksomhet for å spre forskningsresultatene og hjelpe til med etablering i kommunene.